

**Bakonyszentlászló Önkormányzat Képviselő-testületének
16/2008. (X. 31.) rendelete**

a

természeti, építészeti helyi védelemről

Bakonyszentlászló Önkormányzatának Képviselő-testülete (továbbiakban: Önkormányzat) az épített környezet alakításáról és védelméről szóló 1997. évi LXXVIII. törvény (továbbiakban: Étv.) 57. § (3) bekezdésének felhatalmazása alapján – figyelemmel az építészeti örökség helyi védelmének szakmai szabályairól szóló 66/1999. (VIII.13.) FVM rendeletre (továbbiakban: Vhr.) – az alábbi rendeletet alkotja.

1. §

- (1) A rendelet **célja** Bakonyszentlászló közigazgatási területén a település történelmi és a környezet tájvédelmi szempontból jelentős – hatályos műemlékvédelmi jogszabályok által nem védett – értékeinek védelme, a jövő nemzedékének számára való megtartása, fenntartása és helyreállítása **helyi területi**, vagy **egyedi** védelembe történő helyezéssel.
- (2) A rendelet **hatálya** a Vhr. 2. §-ában részletezett minden helyi értékre kiterjed.

2. §

- (1) Az Önkormányzat helyi **egyedi** védelme alá helyezi Bakonyszentlászló 630 hrsz alatti park területén lévő – történelmi hagyományokkal bíró (lásd: a **mellékletet**) – **Vak Bottyán kutat**.
- (2) A helyi egyedi védelem keretében törekedni kell a kút
- forrásának feltárására,
 - felépítményének – az eredeti formájához hasonló – méltó megjelenítésére, átalakítására, illetve mindeneelőtt
 - megőrzésére.

3.§

- (1) A helyi védelem alá helyezett értékekkel kapcsolatos kötelezettségekre (beleértve az esetleges megszüntetést is) a mindenkor hatályos jogszabályok rendelkezéseit be kell tartani.

(Jelenleg: - az Étv. IV. fejezete, különös tekintettel az 57. §-ára;
- a Vhr. különös tekintettel a 8. § (1) – (2) bekezdéseire)

(2) E rendelet a kihirdetése napján lép hatályba.

Bakonyszentlászló, 2008. október 31.

Sebestyén Vince
polgármester

Dr. Kancsal Károly
körjegyző

Melléklet
(A 2. § (1) bekezdéshez)

**A Vak Bottyán kút történelmi hagyományait
igazoló néhány
szemelvény és fotó másolatok.**

**1. „Csesznek és Zirc” (A Veszprém Megyei Tanács idegenforgalmi Kiadványa,
1957.)**

Szerkesztette: Dr. Zákonyi Ferenc

Írták: Dr. Darnay (Dornyai) Béla és Lipták Gábor

A kiadvány – többek között – a 126-130. oldalakon foglalkozik a jelenlegi Vak Bottyán kút **gyógyfürdőjével** a következők szerint.

„Hogy hazánkban Bakonyszentlászló a legrégebb idők óta ismert gyógyfürdők egyike, azt az is bizonyítja, hogy a 17. század végén már evangélikus papja, Lövey Balázs, figyelmeztette kénes forrásának gyógyító erejére e vidék lakóit. Terstyánszky István, Bottyán János kuruc tábornok katonája, írta innét 1707. IX. 13-án gr. Esterházy Antalnak, hogy harmadnapja gyötri a hideg, azért hozatta magát a szentlászlói fürdőbe s ott kúráltatván, Istennek hála, jobban van és másnap meg is indul táboruk felé. 1777-ben már olyan híres volt gyógyforrása, hogy Gömör István orvosi értekezést írt róla: „Dissertatio inauguralis medica de aqua soteria Sancto Ladislaensi, quam auctoritate et consensu Perillustris, Magnifici ac Clarissimi Domini Universitatis Rectoris etc. etc. Tyrnaviae, Posonii, 1777.” címmel.

Korabinszky meg azt írja róla 1780-ban, hogy kénes fürdőjének vize ember és marha számára igen egészséges; ezért találunk itt igen öreg embereket és nincs marhadög.

.....
Kováts Ferenc (1746-1819) veszprém megyei főmérnök-poéta 1778-ban leírta a bakonyszentlászlói fürdőéletet az ezzel kapcsolatos kirándulásokat:

„Ki ballag némelyik az Örög alljára,
A Szarvasok s Őzek kedves barlangjára;
A könnyű Vadkecskék hajdani útjára,
Az honnan az Iszka setétes völgyére
Szállhat egy meredek Kőszikla tövére,
Amelynek ha tekint magas tetejére,
akadnak szemei a Rárók fészke”.

.....
Hankó Béla professzor véleménye, hogy (A hajdani Alföld ősi állatvilága. Debrecen, 1933. p. 51), „eleink a szép kéklábú kerecsensólymot (Hierofalco cherrugi Gray) értették a ráró alatt, mely kedvelt vadászómadár is volt nálunk a XVI. században, „
.....

A rákászat mindig kedvelt és hasznothajtó szórakozás volt hazánkban. A régi bakonyszentlászlói fürdővendégek (akik között bizonyára akkor is szép számmal voltak gyóriek, akik lakóhelyük vizes vidékén a rákászatot is űzték) üres idejük alatt ezzel is szívesen szórakoztak. Ezt bizonyítja Kováts Ferenc következő versrészlete:

„Némely kisétálgat a Czuha-folyóra,
Az, hol – kivált ha kap – rákászálóra,
Kap rákra, elégre, estvére valóra,
Míg eljön a rendelt estvi ferdő óra.”

Máshol így ír a fürdővendégek szórakozásairól:

„Közzülök némellyek gyujtanak is pipára,
Tekézőknek mások mennek piacára,
Némellyek asztalhoz ülnek ostáblára (sakk)
Mások játszanak kártját magok mulattára...”

A kedves és naiv versek szemeink elé vetítik az igénytelen kis bakonyi fürdőhely házias, családi kedvteléseit, bukolikus hangulatát, szinte korát megelőző „sportjait”.

Magyarország fürdőinek száma a XIX. és XX. században már több száz s nem egy közülük európai, sőt világhírnévre emelkedett, de aligha van közöttük, amelyről olyan kedves verset írtak, mint az ősi Bakonyszentlászló százhetvenkilenc éves dicséretét.”

Végül a kiadvány íróinak javaslata:

„.....kis utcán néhány perc alatt érjük el Bakonyszentlászló évszázados nevezetességét, a kénesvízű Tornyoskutat. A kutat és környékét védetté kellene nyilvánítani. s ez reméljük hamarosan meg is történik. A kút fölötti dombocskán áll a volt Eszterházy-kastély s mellette a kis kerek templom.”

Megjegyzés: - A kútnak több elnevezése is volt és ezek egyike a Tornyoskút.
(A jelenlegi állapot bemutató fotók egyikén látható Bottyán János emléktábla 1960-ból származik).
- Az említett – 1780-ban épített – kerek templom ma már országos műemlék.
- A környék (vagyis a kutat körülvevő volt Eszterházy-park) védetté nyilvánításának csak egy alapos – a kúttal és templommal, valamint a mellette lévő volt Eszterházy kastéllyal harmonizáló – parkrekonstrukciós terv végrehajtása esetén lenne értelme.

2. „Veszprém vármegye leírása” (A mű 1735-ben készült el)

A Veszprém Megyei Levéltár kiadványa 1989-ből.

Részlet a polihisztor tudós – fürdőre vonatkozó – leírásából:

„Szent László.....

Az uraságnak szép majorsága van itt és vele szemben a falu déli végén salétromos, kékesfehéres vízű, gyógyító erejű forrása.

Fürdője. A dolog híre miatt a földesúr szilárd anyagból alkalmas fürdőt építtetett, melyet több szomszéd látogat.”

3. Rómer Flóris (1815-1889) „**A Bakony**” (A mű 1860-ban jelent meg, amely akadémiai tagságot hozott számára)

A Veszprém Megyei Múzeumok Igazgatóságának harmadik, szemelvényes kiadása 1971-ben.

Részlet a fürdővel is kapcsolatos leírásból:

„...siettünk Sz.-Lászlóra. megnéztük a csinos kápolnát, szép istállókat és a helybeli fürdőt, mely ámbár hazánk első rangú fürdőivel nem mérkőzhetik nagyszerűségére nézve – a szép sétákon kívül tiszta és nagyon jutányos levén, - csodálom mégis miszerént a közel lévő győriek és pápaiak oly gyéren látogatják. Elvégezvén a rövid szemlét leültünk a forrás csarnokába,.....”

Figyelemre méltó, hogy Rómer Flóris 1860-ban említést tesz a fürdő melletti építményről, a „csarnok”-ról, amely a jelenlegi kút mellett lehetett, de később kb. 1970-ig a park Petőfi utca melletti szélén is volt egy fürdőház, ahol kádakban melegítették a gyógyhatású forrásvizet.

Bakonyszentlászló, 2008. október 31.

Sebestyén Vince
polgármester

Dr. Kancsal Károly
körjegyző